

Dokumenterad egenkontroll

– för anmälnings- och tillståndspliktiga lantbruk

Alla som bedriver en verksamhet som kan påverka miljö eller hälsa är skyldiga att planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga risker. Det gör du med hjälp av ett egenkontrollprogram.

Du ska kunna bedöma vilka mätningar, beräkningar, journaler och så vidare, som är nödvändiga. Du ska också ha kunskapen som du behöver för att kunna agera rätt i olika situationer. För anmälnings- eller tillståndspliktiga lantbruk finns specifika krav på arbetets omfattning och dokumentation.

Vilka miljörisker finns och hur förebygger jag dem?

Ta reda på i vilka moment eller på vilka platser i din verksamhet där risker kan förekomma. Därefter kan du rangordna riskerna efter hur stor skada de kan orsaka och hur stor sannolikheten är att de uppstår. Exempel på risker:

1. Gödselhantering
 - näringsläckage vid spridning av gödsel
 - punktutsläpp vid gödsellagringen (till exempel otät gödselplatta)
 - luktolägenheter och ammoniakförluster vid spridning av gödsel
 - hålla extra långt avstånd till skyddsvärda objekt på åkrar eller intill åkrar vid spridning av gödselmedel.
 - lukt och ammoniakförluster (vid både lagring och spridning)
2. Hantering av växtskyddsmedel
 - risker vid påfyllning, spridning, rengöring, och förvaring.
3. Kemikaliehantering
 - punktutsläpp av diesel, oljor och andra kemikalier.
4. Störande buller
 - vid till exempel kross, tork, ventilation och traktorkörning nära bostäder.

Har du rutiner som förebygger riskerna? Vilka behöver vara skriftliga?

Kontrollera utrustning med mera

Vilka rutiner behöver du för att säkerställa att din utrustning, maskiner och annat fungerar när du ska använda dem? Det kan exempelvis vara:

- att du servar dina maskiner och fordon.
- att du kontrollerar cisternen regelbundet (var tredje, sjätte eller tolfte år) och att kontrollrapporten finns tillgänglig.
- att du funktionstestar sprutan och att Jordbruksverket godkänner den.
- att gödsellagringen är tät och inte läcker. Om du exempelvis har en gödselplatta, kan du kontrollera att det inte finns några sprickor.

- att rensa ur gamla växtskyddsmedel eller andra kemikalier i förrådet som man inte får använda.
- avfallshantering – att du förvarar, omhändertar, journalför och så vidare, på ett miljölämpligt sätt.

Genomföra undersökningar, planering och uppföljning

Markkatering visar växtnäringstillståndet i marken och ger dig underlag för att tillföra rätt mängd växtnäring och kalk till de olika grödor i växtföljden.

Växtnäringsbalans ger en uppfattning om dagens drift innebär en bortförsel eller en tillförsel av växtnäring, totalt sett över gården.

Ha **dokumentation** över vattentäkter och brunnar som finns i och intill de områden som du brukar ska finnas tillgängligt för de som sprider gödsel och bekämpningsmedel.

Växtodlingsplan – planering av sådd och gödslingsbehov på de olika skifterna.

Gödslingsjournal – I gödslingsjournalen ska det framgå vilket fält som du avser, areal, gröda, datum för spridning, samt gödselslag och mängd. Om du följer växtodlingsplanen kan den även fungera som gödseljournal. Kom ihåg att ändra i växtodlingsplanen om du måste avvika ifrån den.

Sprutjournal – Genom att skriva upp i sprutjournalen hur olika bekämpningsinsatser har fungerat får du ett bra underlag för kommande års beslut om bekämpning.

Kemikalieförteckning

Alla kemikalier som du använder inom verksamheten (till exempel växtskyddsmedel, oljor, rengöringsmedel) ska du skriva med i förteckningen. Följande uppgifter ska stå med:

- namn
- information om produktens eller organismens hälso- och miljöskadlighet
- omfattning och användning
- klassificering med avseende på hälso- eller miljöfarlighet.

En fastställd och dokumenterad ansvarsfördelning

Fördelning av det organisatoriska ansvaret ska göras för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken, föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken samt domar och beslut.

Rutiner för hur driftstörningar ska hanteras

Det är viktigt att du har rutiner för driftstörningar. Kontakta omedelbart tillsynsmyndigheten vid incidenter/olyckor som kan påverka miljön eller människors hälsa.

Tips på bra webbsidor

- LRF:s egenkontrollpaket
- Miljöhusesynen
- Säkert växtskydd
- Jordbruksverkets hemsida – finns exempelgårdar som beskriver egenkontroll

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSKONTORET
Post: Växjö kommun, Box 1222, 351 12 Växjö
Besök: Västra Esplanaden 18, Växjö
Telefon: 0470-410 00
E-post: miljokontor@vaxjo.se
